

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1116/2021
31.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Невенке Важић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због извршења кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Немање Васиљевића и Мирослава Бојића, захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног ББ, адвоката Љубисава Батана Радосављевића и Милоша Брковића, са допуном поднетом од стране браниоца, адвоката Љубисава Батана Радосављевића дана 25.08.2021. године, захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића и захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву К 29/18 од 27.03.2019. године и Апелационог суда у Београду Кж1 669/19 од 18.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 31.03.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Немање Васиљевића и адвоката Мирослава Бојића и захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног ББ, адвоката Љубисава Батана Радосављевића и Милоша Брковића, са допуном поднетом од стране браниоца, адвоката Љубисава Батана Радосављевића, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву К 29/18 од 27.03.2019. године и Апелационог суда у Београду Кж1 669/19 од 18.05.2021. године.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољен, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву К 29/18 од 27.03.2019. године и Апелационог суда у Београду Кж1 669/19 од 18.05.2021. године.

III ОДБАЦУЈЕ СЕ, као неблагоприятан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића, поднет против правноснажних

пресуда Вишег суда у Панчеву К 29/18 од 27.03.2019. године и Апелационог суда у Београду Кж1 669/19 од 18.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву К 29/18 од 27.03.2019. године, између осталог, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика (став I), окривљени Џагцит Синг због продуженог кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. и 61. Кривичног законика (став I и II), а окривљени ББ због извршења кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика (став II), па су осуђени на казне затвора и то окривљени АА и ББ на казне затвора у трајању од по 2 (две) године и 6 (шест) месеци, а окривљени Џагцит Синг на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју им се урачунава време проведено у притвору и на издржавању мере забране напуштања стана, како је то ближе наведено у изреци пресуде.

Ставом III изреке правоснажне пресуде према окривљенима АА, ББ и Џагциту Сингу изречена је мера безбедности протеривање странаца и земље, у трајању од по 10 година, која се рачуна од дана правоснажности пресуде, с тим да се време проведено на издржавању казне затвора, окривљенима не урачунава у време трајања мере.

Истом пресудом, у ставу IV изреке, одузета је имовинска корист од окривљених АА и Џагцита Синга, солидарно износ од 303.000 евра коју су стекли извршењем кривичног дела из става I пресуде, а од окривљених Џагцита Синга и ББ, солидарно износ од 400.000 евра, који су стекли извршењем кривичног дела из става II пресуде и наложено је рачуноводству суда да од новчаних средстава која су привремено одузета од окривљеног АА, а која је суд запримио у депозиту 09.12.2013. године и по записнику IV Су 33-3/2013 од 11.12.2013. године депоновао у Народну Банку Србије, износ од 303.000 евра пренесе у корист буџета Републике Србије, на који начин је и одузета имовинска корист у целости од једног од солидарних дужника из става I изреке пресуде.

Такође, наложено је „Raiffeisen Banci“ у Београду да конвертује тај износ средстава у динаре, по средњем курсу Народне банке Србије, а потом исти заједно са динарским средствима на рачуну пренесе у корист Вишег суда у Панчеву, на означени број рачуна, након чега ће рачуноводство тог суда исте износе пренети у корист буџета Републике Србије, на начин и у износима одређеним у изреци пресуде. Истом пресудом, рачуноводству суда наложено је да део средстава која су привремено одузета од окривљених Џагцита Синга и ББ и у депозит суда примљена дана 09.12.2013. године односно по записнику IV Су 33-4/2013 од 30.12.2013. године, пренесе у корист буџета Републике Србије, у износима и валутама одређеним у изреци пресуде, на који начин је одузет део имовинске користи по ставу II пресуде, од обојице солидарних дужника.

Поред тога, суд је наложио да разлику до 400.000 евра окривљени Џагџит Синг и ББ уплате путем Вишег суда у Панчеву у корист буџета Републике Србије, у року од 30 дана, након што им се достави обрачун о висини намирене имовинске користи.

Ставом V изреке пресуде оштећени НИС АД Нови Сад је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу, а ставом VI, поред осталих, окривљени АА, Џагџит Синг и ББ су обавезани да на име паушала плате износ од по 50.000,00 динара и остале трошкове кривичног поступка, како је то одређено у изреци пресуде, у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, док трошкови превођења у износу наведеном у изреци пресуде падају на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 669/19 од 18.05.2021. године, делимичним усвајањем жалби окривљеног АА и његових бранилаца, адвоката Немање Васиљевића и Мирослава Бојића, окривљеног ББ и његових бранилаца, адвоката Љубисава Батана Радосављевића и Милоша Брковића и окривљеног Џагџит Синга, адвоката Предрага Васовића и Сеада Спаховића, преиначена је првостепена пресуда, само у ставу III, у погледу одлуке о изреченој мери безбедности, па је окривљеном АА због кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, окривљеном Џагџит Сингу због продуженог кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. и 61. Кривичног законика и окривљеном ББ због извршења кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, за која су првостепеном пресудом оглашени кривим, изречена мера безбедности протеривање странаца из земље у трајању од по 5 (пет) година, која им се рачуна од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено на издржавању казне затвора, окривљенима не урачунава у време трајања мере, док су жалба Вишег јавног тужиоца у Панчеву и у преосталом делу жалбе окривљеног АА и његових бранилаца, адвоката Немање Васиљевића и Мирослава Бојића, окривљеног ББ и његових бранилаца, адвоката Љубисава Батана Радосављевића и Милоша Брковића и бранилаца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Предрага Васовића и Сеада Спаховића, одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Истом пресудом, одбачен је као неблаговремен поднесак браниоца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића, поднет дана 27.06.2019. године у коме је наведено да се ради о жалби окривљеног Џагџит Синга, на панџапском језику.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљеног АА, адвокат Немања Васиљевић из разлога предвиђених чланом 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане пресуде и окривљеног АА ослободи од оптужбе због кривичног дела из члана 230. став 1. Кривичног законика или да исте укине и предмет врати на поновно одлучивање или да одбије оптужбу према овом окривљеном због

наступања застарелости гоњења за кривично дело из члана 230. став 2. Кривичног законика. Предложио је да буде обавештен и позван на седницу већа.

- бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП и повреде људских права и слобода зајамчених одредбама члана 33. став 5. (право на испитивање сведока одбране под истим условима под којима се испитују сведоци оптужбе), права која се односе на положај странаца у кривичном поступку (члан 17. Устава РС) у вези члана 11. став 3. ЗКП који се односи на језик у поступку са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане пресуде и окривљеног АА ослободи од оптужбе, или да исте укине и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање. Предложио је да се извршење правноснажне пресуде одложи односно прекине до доношења коначне одлуке о поднетом захтеву.

- браниоци окривљеног ББ, адвокати Љубисав Батан Радосављевић и Милош Брковић (уз захтев је благовремено поднета и допуна захтева, адвоката Љубисава Батана Радосављевића), због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) у вези става 2. ЗКП – повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) и 441. став 3. ЗКП, битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 6) и став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане пресуде и окривљеног ББ ослободи од оптужбе и да се извршење правноснажне пресуде одложи до доношења коначне одлуке о поднетом захтеву.

- браниоци окривљеног Џагџита Синга, адвокати Сеад Спаховић и Предраг Васовић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) у вези члана 455. став 1. тачка 1) и 456. став 1. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и укине другостепену пресуду и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање.

- бранилац окривљеног Џагџита Синга, адвокат Сеад Спаховић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 5) ЗКП, повреде чланова 11. став 3. и 467. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и укине другостепену пресуду и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање

Врховни касациони суд је доставио примерке поднетих захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених АА, ББ и Џагџита Синга, Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је по оцени навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Немање Васиљевића и адвоката Мирослава Бојића и захтев за заштиту законитости бранилаца

окривљеног ББ, адвоката Љубисава Батана Радосављевића и Милоша Брковића са допуном поднетом од стране адвоката Љубисава Батана Радосављевића, су неосновани.

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића, је недозвољен.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића, је неблагоприятан.

Према наводима у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Немање Васиљевића, побијаним правноснажним пресудама повређен је кривични закон правном квалификацијом дела окривљеног АА као кривично дело примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, како је дело окривљеног преквалификовано оптужницом ВЈТ у Панчеву Ктo 26/14, измењеном 05.12.2018. године, супротно општем начелу законитости из члана 1. Кривичног законика и поред тога што је дело из члана 230. Кривичног законика ново кривично дело, односно законом важећим у време извршења инкриминисаних радњи окривљеног, те радње нису биле одређене као наведено кривично дело. Према ставу овог браниоца, у овом случају не постоји правни континуитет између кривичног дела из члана 367. став 6. у вези става 1. Кривичног законика и кривичног дела из члана 230. став 1. Кривичног законика, због чега дело за које је окривљени оглашен кривим није кривично дело, јер у погледу тог дела „елемент утврђености у закону“ није присутан.

Поред овога, бранилац указује да радњу извршења кривичног дела (из члана 230. став 1. Кривичног законика), представља и кршење других дужности у обављању привредне делатности на штету или у корист привредног субјекта пословања или другог правног лица за које или у којем ради или другог лица, као и то да је извршилац кривичног дела које је постојало у време извршења кривичног дела и које је окривљеном било стављено на терет пре измене оптужног акта (из члана 367. став 6. у вези става 1. Кривичног законика) могло бити само одговорно лице у субјекту који не обавља привредну делатност, док дело за које је окривљени АА осуђен може извршити одговорно лице у друштву које обавља привредну делатност.

И бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић, као и браниоци окривљеног ББ, адвокати Љубисав Батан Радосављевић и Милош Брковић, у захтеву указују да је побијаним правноснажним пресудама, повређена одредба члана 1. Кривичног законика, јер кривично дело примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. Кривичног законика, за које су окривљени АА и ББ оглашени кривим и осуђени, није као такво било предвиђено Кривичним закоником, који је био на снази у време извршења кривичног дела.

Напред изложени наводи бранилаца, којима се указује на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, по питању да ли је дело за које се окривљени гоне кривично дело и да ли је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који се не може применити, по оцени Врховног касационог суда, нису основани.

У вези са изнетим наводима бранилаца окривљеног АА и ББ, Врховни касациони суд налази да је, оцењујући као неосноване наводе изнете у жалбама против првостепене пресуде изјављеним, између осталих и у корист ових окривљених, истоветне напред изложеним наводима захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА и ББ, Апелациони суд у Београду као другостепени, за ту оцену и за заузето правилно правно становиште првостепеног суда (страна 325., последњи став закључно са страном 329., први став) - да кривично дело из члана 230. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр. 94/16), за које су окривљени АА (став I) и ББ (став II) оглашени кривим побијаном правноснажном пресудом, није као потпуно ново кривично дело прописано изменама закона након предузимања инкриминисаних радњи окривљеног, већ да постоји правни континуитет са кривичним делом из члана 367. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 121/12) како су радње овог окривљеног квалификоване првобитним оптужним актом, с обзиром на истоветна законска обележја тих кривичних дела, у пресуди Кж1 669/19 од 18.05.2021. године на страни 8., други и трећи став, закључно са страном 9., став први, изнео потпуне и правилне разлоге које прихвата Врховни касациони суд и на исте упућује, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП.

Поред тога, указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић, истиче и погрешну примену одредбе члана 112. став 4. Кривичног законика, према овом окривљеном. У вези са тим наводи да је одговорност страног службеног лица прописана у члану 367. став 5. Кривичног законика за учињена кривична дела из става 1. до 4. истог члана, док одредба члана 367. став 6. Кривичног законика (која је била стављена на терет окривљеном АА првобитном оптужницом), не говори о страном одговорном лицу, што према ставу одбране, у конкретном случају значи да недозвољена радња страног одговорног лица није санкционисана и окривљени не може да одговара за кривично дело које му је стављено на терет, те осуда окривљеног АА није утемељена у прописима на које се суд позива.

И ови наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Мирослава Бојића, нису основани.

Према одредби члана 112. став 4. Кривичног законика, страним службеним лицем сматра се лице које је члан, функционер или службеник законодавног или извршног органа стране државе, лице које је судија, поротник, члан, функционер или службеник суда стране државе или међународног суда, лице које је члан, функционер или службеник међународне организације и њених органа, као и лице које је арбитар у страном или међународној арбитражи.

Дакле, страном службено лице повезано је са законодавном и извршном власти стране државе односно међународних организација и њених органа.

По оцени Врховног касационог суда, чланом 367. став 6. Кривичног законика прописана је одговорност одговорног лица у предузећу без обзира да ли је одговорно лице домаћи или страни држављанин, већ је битно његово својство одговорног лица у

предузећу и да ли је овлашћен да предузима радње због којих прима мито односно да су те радње из оквира његових овлашћења.

Како је окривљени АА, у време извршења кривичног дела за које је оптужен и правноснажно оглашен кривим, био извршни директор Блока „...“ ... и лице овлашћено за потписивање свих уговора, споразума, резултата тендера, рачуна и других докумената у вези са пројектима које спроводи Блок „...“, дакле одговорно лице, неосновани су наводи браниоца окривљеног АА, адвоката Мирослава Бојића, којима се указује да је окривљени оглашен кривим на основу погрешне примене одредаба кривичног закона, конкретно одредбе члана 112. став 4. Кривичног законика.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Немања Васиљевић надаље наводи да је из изреке правноснажне пресуде, у делу који се односи на окривљеног АА, изостало објективно обележје кривичног дела из члана 230. став 1. Кривичног законика јер у истој није наведена штета односно измакла добит, која представља последицу тог кривичног дела, указујући и у овом делу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП

Суштински истим наводима - да у изреци правноснажне пресуде у делу који се односи на окривљеног ББ, није наведена штета, указују у поднетим захтевима и допуни захтева и његови браниоци адвокати Љубисав Батан Радосављевић и Милош Брковић.

Одредбом члана 230. став 1. Кривичног законика, прописано је кажњавање оног ко при обављању привредне делатности за себе или другог, непосредно или посредно, захтева или прими поклон или другу корист или ко прими обећање поклона или друге користи да закључи уговор или постигне пословни договор или пружи услугу или да се уздржи од таквог деловања или кршењем других дужности у обављању привредне делатности на штету или у корист субјекта привредног пословања или другог правног лица за које или у којем ради или другог лица.

Радња извршења овог кривичног дела је алтернативно одређена и састоји се у непосредном или посредном захтевању или примању за себе или другог поклона или друге користи или примању обећања поклона или друге користи да се закључи уговор или постигне пословни договор или пружи услуга или да се уздржи од таквог деловања. Осим тога, радњу извршења представља и кршење других дужности у обављању привредне делатности што веома проширује круг радње извршења овог кривичног дела. За постојање дела потребно је да се радња предузима у односу на награду, поклон или другу корист, да се радња предузима у вези са обављањем привредне делатности и да је циљ радње да се закључи уговор или постигне пословни договор или пружи услуга, или да се уздржи од таквог деловања или кршењем других дужности у обављању привредне делатности на штету или у корист субјекта привредног пословања или другог правног лица. При томе, није неопходно да је мито непосредно захтевано или примљено, већ је то могуће и на посредан начин, пре свега преко неког трећег лица. Потребно је да се то чини на штету или у корист субјекта привредног пословања или другог правног лица за које или у којем учинилац ради или било ког другог правног или физичког лица. Неопходно је да се ради о радњи коју извршилац предузима у оквиру или у вези са својим дужностима у привредном

пословању. То произлази како из језичког тумачења, тако и из смисла и циља ове инкриминације.

Из изреке побијане првостепене пресуде (став I), произилази да је, у време и у месту, како је то ближе описано у изреци пресуде, способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, поред осталих, окривљени АА, као извршни директор Блока „...“ и лице овлашћено за потписивање свих уговора, споразума, резултата тендера, рачуна и других докумената у вези са пројектима које спроводи Блок „...“..., при обављању привредне делатности за себе непосредно захтевао и примио обећање поклона, а потом и примио поклон да закључи уговор и крши друге дужности у обављању привредне делатности на штету субјекта пословања у којем ради...и саглашавао се са радњама окривљеног Цагцита Синга који је од окривљеног ВВ непосредно захтевао и примио обећање новчаног износа у висини од 10%..., вредности радова и услуга које буде остварило предузеће Б.М.Р Гроуп изводећи радове за Рафинерију нафте Панчево, без ПДВ, како је то ближе наведено у изреци пресуде и претио раскидом сарадње ако уговорени износ не буде исплаћен и условљавао потписивање нових уговора.....исплатом уговорене имовинске користи од 10 %...,заједно са другим окривљенима организовао преузимање новца који је предаван на име постигнутог договора...а затим...у два наврата од окривљених ВВ и ГГ примио за себе новац, посредством лица које је ангажовано да дође и преузме новац као део обећане имовинске користи од 10% вредности уговорених радована начин и у износу описаном у изреци пресуде у ставу I, при чему је био свестан свог дела и његове забрањености и хтео је његово извршење

Из изреке побијане првостепене пресуде (став II), произилази да је, у време и у месту, како је то ближе описано у изреци пресуде, способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, између осталог, окривљени ББ, у својству одговорног лица, као заменик директора Дирекције ... Рафинерије нафте Панчево, а од 15.03.2013. године директор Дирекције ... Блока „...“, ради реализације раније примљеног обећања поклона и саглашавајући се са истим, од другог непосредно и примио поклон да закључи уговор у обављању привредне делатности у корист другог лица, на начин описан у изреци пресуде, како би Конзорцијуму било омогућено сукцесивно проширење послова и наставак уговарања кроз анексе... , у оквиру које процедуре је, између осталог, окривљени ББ својим потписом и давањем сагласности на извештај о квалитету и количини изведених радова, учествовао у процедури усаглашавања, што је потом омогућило закључење анекса уговора, а касније и фактурисање и плаћање радова изведених од стране Конзорцијума, које налоге за плаћање је потписивао окривљени ББ, условљавајући даље уговарање исплатом уговорене имовинске користи.....чиме је омогућено осуђеном ДД и Конзорцијуму сукцесивно закључење још шест анекса по првом и десет анекса по другом уговору, којима се укупна вредност радова који су поверени Конзорцијуму повећала.....а као реализацију примљеног обећања поклона, окривљени ББ је у више наврата непосредно примио готов новац, на начин и у износу ближе наведеним у изреци пресуде у ставу II,....при чему је, поред осталих, окривљени ББ као део обећане имовинске користи од 10% вредности прихваћене понуде, прибавио себи имовинску корист у износу од 400.000 евра, при чему је био свестан свог дела и његове забрањености и хтео је његово извршење

Полазећи од наведеног и цитиране законске одредбе, по налажењу Врховног касационог суда, из изреке побијане првостепене пресуде у ставу I и II, јасно произилазе сва субјективна и објективна обележја бића кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, односно јасно произилази да је, поред осталих, окривљени АА, као извршни директор Блока „...“ ... и лице овлашћено за потписивање свих уговора, споразума и др., захтевао и примио обећање поклона од окривљеног ВВ, а потом у два наврата примио за себе новац од окривљених ВВ и ГГ, посредством трећег лица да закључи уговор и крши друге дужности у обављању привредне делатности на штету субјекта пословања у којем ради, док је, окривљени ББ, заједно са својим саучесником, у својству одговорног лица, као заменик директора Дирекције ... Рафинерије нафте Панчево, а од 15.03.2013. године директор Дирекције ... Блока „...“, ради реализације раније примљеног обећања поклона и саглашавајући се са истим, од другог непосредно и примио поклон да закључи уговор у обављању привредне делатности у корист другог лица и својим потписом и давањем сагласности омогућио закључење анекса уговора, а касније и фактурисање и плаћање радова, условљавајући даље уговарање исплатом уговорене имовинске користи и као реализацију примљеног обећања поклона, у више наврата непосредно примио готов новац као део обећане имовинске користи од 10% вредности прихваћене понуде.

Самим тим, као неосновани су оцењени и наводи захтева бранилаца окривљених АА и ББ, којима се указује да дела за која су ови окривљени оглашени кривим нису кривична дела јер штета као битан објективни елемент није утврђена у изреци пресуде. Ово пре свега имајући у виду да је за постојање кривичног дела из члана 230. став 1. Кривичног законика, без значаја врста штете која је настала и њена висина односно вредност, док из изреке пресуде у ставу I и II, произилази да су извршиоци кривичних дела – окривљени АА и ББ обављали привреду делатност, да се, када је у питању окривљени АА, обећање мита и примање мита, које износи 10% вредности уговореног посла, тиче закључења уговора односно пословног договора, и управо овај износ представља штету која је привредном субјекту, проузрокована, а у погледу радње окривљеног АА која се састоји у кршењу других дужности у обављању привредне делатности, штету представља и нарушавање принципа конкурентности код избора добављача, док је окривљени ББ оглашен кривим због радњи предузетих у обављању привредне делатности у корист другог лица, а не на штету привредног субјекта, што је све јасно наведено у изреци првостепене пресуде.

Из наведених разлога, по налажењу Врховног касационог суда, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених АА и ББ, су неосновани у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, браниоци окривљеног АА, адвокати Немања Васиљевић и Мирослав Бојић, као и браниоци окривљеног ББ, адвокати Љубисав Батан Радосављевић и Милош Брковић наводе да се правноснажна пресуда заснива на незаконитим доказима прикупљеним спровођењем посебне доказне радње тајни надзор комуникације из члана 166. ЗКП. Према наводима бранилаца, доказни материјал који је добијен тајним надзором комуникације, није могао бити коришћен током поступка, јер у време предузимања те доказне радње,

кривично дело из члана 230. став 1. Кривичног законика, у члану 162. ЗКП, није било предвиђено као кривично дело на које се могу примењивати посебне доказне радње.

Међутим, како су браниоци окривљених АА и ББ, исте наводе истицали и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а приликом другостепеног одлучивања, Апелациони суд у Београду је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и на страни 10., у последњем ставу образложења пресуде Кж1 669/19 од 18.05.2021. године, дао јасне и довољне разлоге за свој закључак да материјал који је прикупљен спровођењем посебне доказне радње тајни надзор комуникације, не представља незаконит доказ, да је тај материјал прибављен у законито спроведеном поступку у складу са законом и да се на њему може заснивати пресуда, то наведене разлоге у свему прихвата и Врховни касациони суд, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на њих упућује.

Поред тога, бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић, у поднетом захтеву као незаконит доказ означава разговор окривљеног АА од 15.07.2013. године, вођен са телефонског броја страног оператера који је окривљени АА користио у моменту када у односу на овог окривљеног наредба за надзор и снимање телефонске комуникације није ни донета.

Из списка произилази да је дана 15.07.2013. године, окривљеног Џагцита Синга на број ... позвао окривљени АА са броја телефона ..., а да је посебна доказна радња тајни надзор комуникације у односу на окривљеног Џагцита Синга, предузета на основу наредбе Вишег суда у Панчеву Кри 6/13 од 25.06.2013. године, којом је одређено да се допуни наредба од 19.04.2013. године за нови број телефона окривљеног Џагцита Синга ... У односу на окривљеног АА, који у том моменту није био обухваћен наредбом о одређивању посебних доказних радњи, таква одлука је донета дана 08.10.2013. године.

Имајући у виду наведено, а како је исте наводе садржане у захтеву за заштиту законитости, бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић истицао и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и у образложењу пресуде је дао јасне и довољне разлоге за свој закључак - да се разговори који су коришћени пре издавања наредбе о тајном надзору комуникације односе на комуникацију са бројевима који су били предмет телефонског надзора комуникације предузете на основу наредбе суда и представљају „случајни налаз“ који се у поступку може користити као доказ (страна 14., став други и трећи), које разлоге Врховни касациони суд у свему прихвата и у смислу члана 491. став 2. ЗКП на њих упућује, налазећи да су разлози другостепеног суда дати у свему у складу са чланом 164. ЗКП, којим је прописано да ако је предузимањем посебних доказних радњи прикупљен материјал о кривичном делу или учиниоцу који није био обухваћен одлуком о одређивању посебних доказних радњи, такав материјал се у поступку може користити ако се односи на кривично дело из члана 162. ЗКП.

Према томе, транскрипти телефонских разговора као докази настали применом мере према окривљеном Џагциту Сингу могли су бити коришћени као законит доказ и у односу на окривљеног АА, у односу на кога у том моменту није било наредбе.

Поред тога, исти бранилац у захтеву указује да су разговори руског држављанина ЂЂ, који није обухваћен оптужницом, такође снимани и надзирани мимо процедуре, због чега је сходно члану 163. ЗКП, тај доказни материјал морао бити уништен, не опредљујући конкретно о којим разговорима се ради и када су вођени.

Тачни су наводи захтева, да суд по протеку рока, није донео решење да се материјал прикупљен прислушкивањем ЂЂ уништи. Међутим, материјал прикупљен прислушкивањем ЂЂ у разговору са трећим лицима, који нису актери извршеног кривичног дела и која нису обухваћена оптужним актом, није ни коришћен у кривичном поступку.

Међутим, како су напред изнети наводи браниоца уопштени и нису прецизирани навођењем о ком разговору се конкретно ради нити је изричито наведено да се ради о разговорима ЂЂ и окривљеног АА, у чију корист је адвокат Мирослав Бојић подигао захтев за заштиту законитости, Врховни касациони суд налази да је неопходно напред наведено довести у везу са материјалом прикупљеним прислушкивањем ЂЂ у разговору са окривљеним АА.

У вези са тим, Врховни касациони суд налази да из списка произилази да су разговори које је, поред осталих, окривљени АА водио са ЂЂ „покривени“ наредбама које су донете, поред осталих и према окривљеном АА, те како је у тим разговорима ЂЂ био саговорник и немогуће је његов разговор одвојити од онога са ким разговара, то разговори које је окривљени АА водио са ЂЂ после доношења наредбе у односу на окривљеног АА, такође представљају случајни налаз, због чега су и ови наводи браниоца, оцењени неоснованим.

Поред овога, указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, браниоци окривљеног ББ, адвокати Љубисав Батан Радосављевић и Милош Брковић у захтеву за заштиту законитости (и бранилац Љубисав Батан Радосављевић у допуни захтева) наводе да се правноснажне пресуде заснивају на недозвољеним доказима истицањем да је суд у смислу члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП извео доказ вршењем увида у записнике из истраге о исказима окривљених ЕЕ и ЖЖ, а који су пре доношења правноснажних пресуда, са јавним тужиоцем закључили споразуме о признању кривичног дела, на којим доказима се, према ставу бранилаца, правноснажна пресуда не може заснивати, јер ови окривљени никада нису имали статус саоптуженог са окривљеним ББ, због чега су наведени записници морали бити издвојени из списка.

Из списка произилази да је, против 7 лица, међу којима и против окривљених ББ, Џагцита Синга, ЕЕ и ЖЖ дана 13.12.2013. године, поднета кривична пријава Ку 3879/13 због постојања основане сумње да су окривљени ББ и Џагцит Синг извршили кривично дело примање мита из члана 367. став 6. у вези става 1. Кривичног законика, а окривљени ЕЕ и ЖЖ, кривично дело давање мита у саизвршилаштву из члана 368. став 5. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика. Осумњичени ЕЕ и ЖЖ саслушани су пред ВЈТ у Панчеву на записнику КТ 112/13 од 13.12.2013. године и 05.03.2014. године (ЕЕ) и од 16.12.2013. године (ЖЖ), док је 17.12.2013. године донета наредба о спровођењу истраге, против истих лица, а против окривљених ББ, Џагцита Синга, ЕЕ и ЖЖ, због напред

наведених кривичних дела. При томе, радње ових окривљених, које су обухваћене кривичном пријавом и наредбом о спровођењу истраге идентичне су радњама описаним у ставу II изреке правноснажне пресуде, за које су окривљени Џаџит Синг и ББ оглашени кривим и осуђени, из чега произилази да се ради о јединственом догађају.

Надаље, из списка предмета произилази да је Виши јавни тужилац у Панчеву са окривљеним ЕЕ дана 08.04.2014. године закључио споразум о признању кривичног дела Ск 2/14, а са окривљеним ЖЖ, споразум о признању кривичног дела Ск 4/14, закључен је дана 14.04.2014. године и предмети су достављени Вишем суду у Панчеву који је према окривљеном ЕЕ донео пресуду Спк 6/14 од 11.07.2014. године, а према окривљеном ЖЖ је дана 15.04.2014. године донео пресуду Спк 4/14, којим пресудама су ови окривљени оглашени кривим због кривичног дела давање мита у саизвршилаштву из члана 368. став 5. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, док је оптужним актом ВЈТ у Панчеву Кто 26/14 од 14.04.2014. године окривљеном ББ, везано за исти догађај стављено на терет извршење кривичног дела примање мита у саизвршилаштву из члана 367. став 6. у вези става 2. у вези члана 33. Кривичног законика, који оптужни акт је измењен поднеском Кто 14/4 и Кто 26/14 од 05.12.2018. године и овом окривљеном је стављено на терет извршење кривичног дела примање мита у обављању привредне делатности у саизвршилаштву из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика.

Одредбом члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП прописано је да се упознавање са садржином записника о исказима сведока, саопштених или већ осуђених саучесника у кривичном делу, као и записника о налазу и мишљењу вештака, може по одлуци већа обавити сходном применом члана 405. ЗКП, ако је реч о исказу саопштеног према којем је кривични поступак раздвојен или је већ окончан правноснажном осуђујућом пресудом.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд налази да се у конкретном случају ради о саопштенима, против којих су спроведене заједничке доказне радње, у оквиру којих су у присуству браниоца саслушани тада осумњичени ББ, ЕЕ и ЖЖ, пред Вишим јавним тужиоцем у Панчеву, да би тек након тога окривљени ЕЕ и ЖЖ започели поступак закључивања споразума о признању кривичног дела са јавним тужиоцем, конкретно – окривљени ЕЕ дана 08.04.2014. године, а окривљени ЖЖ дана 14.04.2014. године и ови окривљени након тога правноснажно оглашени кривим и осуђени због кривичног дела давање мита у саизвршилаштву из члана 368. став 5. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика.

Врховни касациони суд налази да је у конкретном случају због догађаја у коме су учествовали сва тројица окривљених, започет јединствени поступак против окривљених ББ, ЕЕ и ЖЖ, који су заједно били обухваћени кривичном пријавом и наредбом о спровођењу истраге, те да је подизањем оптужног предлога Кто 26/14 од 14.04.2014. године против, поред осталих и окривљеног ББ (али не и против окривљених ЕЕ и ЖЖ) пред Вишим судом у Панчеву, заправо дошло до раздвајања кривичног поступка, против ових окривљених, због чега читањем исказа окривљених ЕЕ и ЖЖ датих јавном тужиоцу пре закључења споразума о признању кривичног дела, у смислу члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП, није повређен поступак и на тим исказима се по оцени овог суда може засновати пресуда.

Поред наведених исказа окривљених ЕЕ и ЖЖ датих у истрази, браниоци као незаконите доказе означавају и споразуме о признању кривице које су окривљени ЕЕ и ЖЖ закључили са Вишим јавним тужиоцем у Панчеву, као и пресуде Спк 6/14 од 11.07.2014. године (против окривљеног ЕЕ) и Спк 4/14 од 15.04.2014. године (против окривљеног ЖЖ), којима су ови окривљени оглашени кривим због кривичног дела давање мита у саизвршилаштву из члана 368. став 5. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, на основу споразума о признању кривичног дела закљученим са Вишим јавним тужиоцем у Панчеву.

Из списка предмета произилази да је првостепени суд у доказном поступку само извршио увид у списе СПК 4/14 и 6/14, чији су саставни део и правноснажне пресуде донете против ових окривљених, након закључења споразума са јавним тужиоцем.

Одредба члана 405. ЗКП омогућава суду да на главном претресу изведе доказе путем увида или читања садржине писмена и снимака.

Према одредби члана 16. став 1. ЗКП судске одлуке се не могу заснивати на доказима који су непосредно или посредно, сами по себи, или према начину прибављања у супротности са Уставом, овим закоником, другим законом или општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, осим у поступку који се води због прибављања таквих доказа, док је чланом 84. став 1. ЗКП прописано да докази који су прибављени противно члану 16. став 1. тог законика (незаконити докази) не могу бити коришћени у кривичном поступку.

Према члану 438. став 2. тачка 1) ЗКП битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама тог законика не може заснивати, дакле, за постојање ове битне повреде одредаба кривичног поступка, нужно је да је судска одлука заснована на доказу који је сам по себи или према начину прибављања у супротности са одредбама Законика о кривичном поступку.

По оцени овога суда, пресуде Вишег суда у Панчеву Спк 6/14 од 11.07.2014. године и Спк 4/14 од 15.04.2014. године, на које као незаконите доказе указују браниоци у поднетом захтеву, донете на основу споразума о признању кривичног дела закљученог између Вишег јавног тужиоца у Панчеву и окривљених ЕЕ и ЖЖ, донете су у законитом поступку од стране надлежног суда, при чему одредба члана 405. ЗКП омогућава суду да на главном претресу изведе доказе путем вршења увида или читања садржине писмена и снимака. Упознавањем са садржином напред наведених правноснажних пресуда, суд је поступио у свему законито, сагласно наведеним процесним одредбама, те је извео дозвољен доказ, упознавањем на претресу са садржином исправа - правноснажних пресуда донетих против других окривљених на основу споразума о признању кривичног дела.

Поред тога, из списка произилази да су споразуми о признању кривичног дела које су окривљени ЕЕ и ЖЖ закључили са Вишим јавним тужиоцем у Панчеву, били предмет оцене од стране првостепеног суда само у погледу формалних услова везаних за тај

споразум, о чему се делом изјаснио и другостепени суд, одговарајући на наводе жалбе бранилаца окривљеног ББ, изјављене против првостепене пресуде, налазећи да су исти неосновани и у образложењу пресуде је дао јасне и довољне разлоге (страна 29., трећи став образложења другостепене пресуде), које разлоге Врховни касациони суд у свему прихвата и у смислу члана 491. став 2. ЗКП на њих упућује.

Имајући у виду све наведено, супротно наводима бранилаца окривљених АА и ББ, Врховни касациони суд налази да правноснажне пресуде нису засноване на незаконитим доказима, те стога нису донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због чега су наводи поднетих захтева за заштиту законитости у односу на ову повреду поступка, оцењени неоснованим.

Осталим наводима захтева, формално указујући на повреду закона - из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА, адвокат Немања Васиљевић, у захтеву за заштиту законитости, полемисе са поступањем и закључцима нижестепених судова у погледу фонетског вештачења гласова окривљених, па тако, бранилац пре свега наводи да се првостепени суд „оглушио“ о налоге другостепеног суда из ранијег поступка и „на основу чула слуха“ донео закључак да су снимљени гласови - гласови окривљених, што је касније учинио и другостепени суд, чиме, оспоравајући начин извођења доказа и њихову оцену, указује на повреду члана 16. ЗКП. У вези са тим бранилац надаље полемисе, по чијем предлогу је у другостепеном поступку одређено фонетско вештачење гласова окривљених (које на крају није ни обављено), и у том смислу оспорава разлоге, како првостепене тако и другостепене пресуде, што представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП. Поред тога, указујући на повреду члана 451. ЗКП, бранилац наводи да је другостепени суд на претресу одржаном пред тим судом, одредио фонетско вештачење гласова окривљених, иако то није предложила ни одбрана ни јавни тужилац, а окривљени су се сагласно томе противили, чиме је, по ставу одбране другостепени суд, прекорачио границе испитивања првостепене пресуде у поступку по жалби.

Суштински исте наводе у погледу извођења доказа вештачењем гласова окривљених, изнео је и бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић, указујући на повреду члана 15. став 3. и 449. став 1. ЗКП.

Како према одредби члана 485. став 4. ЗКП, битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, те повреде чланова 15. став 3., 16., 451. и 449. став 1. ЗКП, нису предмет разматрања од стране Врховног касационог суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле, ни дозвољени разлози за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљеног, преко браниоца, то се овај суд у разматрање и оцену изнетих навода захтева, није упуштао.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Бојић, иако не нумерише, указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Наводима захтева, овај бранилац истиче да су сва три члана другостепеног већа - судије Здравка Ђурђевић, председник већа и Татјана Вуковић и Драгољуб Албијанић, чланови већа, учествовали у доношењу решења којима су одбијене жалбе на решења о мерама за обезбеђење присуства према окривљеном АА, при чему су судије Здравка Ђурђевић и Драгољуб Албијанић, у таквом одлучивању учествовали два пута - приликом доношења решења Кж2 970/15 од 18.05.2015. године и Кж2 1849/16 од 30.11.2016. године, а судија Татјана Вуковић у доношењу решења Кж2 1820/15 од 29.09.2015. године, да би након тога ове судије, донеле побијану другостепену пресуду којом је само у погледу одлуке о мери безбедности преиначена првостепена пресуда којом је окривљени оглашен кривим и осуђен због кривичног дела из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика. Према ставу браниоца, адвоката Мирослава Бојића, именоване судије морале су бити изузете приликом доношења мериторне одлуке по жалбама изјављеним против првостепене пресуде.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова апсолутно битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама, услед вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судија у доношењу одлуке о мери обезбеђења присуства, ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева - да је код именованих судија, који су одлучивали у кривичном поступку о мери обезбеђења присуства према окривљеном, а затим у кривичном поступку у коме је донета мериторна одлука, створено „предубеђење“, како у односу на кривично дело тако и у односу на окривљеног, које је таквог квалитета и значаја да треба искључити учешће тог судије у доношењу мериторне одлуке у том истом предмету, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о мерама обезбеђења присуства према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Решењем Апелационог суда у Београду Кж2 970/15 од 18.05. 2015. године, одбијена је као неоснована, између осталог, жалба браниоца окривљеног АА, изјављена против првостепеног решења којим је укинута мера забране напуштања места боравишта

овом окривљеном и изречена мера забране напуштања Републике Србије и привремено одузимање путне исправе.

Решењем Апелационог суда у Београду Кж2 1849/16 од 30.11. 2016. године, поред осталих, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, изјављена против првостепеног решења којим је окривљеном продужена мера забране напуштања места боравишта.

Решењем Апелационог суда у Београду Кж2 1820/15 од 29.09. 2015. године, као неоснована је одбијена жалба браниоца окривљеног АА, изјављена против првостепеног решења којим је овом окривљеном продужена мера забране напуштања Републике Србије и привремено одузимање путне исправе.

Увидом у наведена решења утврђено је да се приликом одлучивања и доношења наведених решења суд није упуштао у питање кривице окривљених, већ се само бавио околностима везаним за изречену меру и постојање особитих околности које указују на опасност од бекства, не упуштајући се детаљно у оцену постојања основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, док је у решењу Кж2 1820/15 само констатовано да постоји оправдана сумња да је окривљени АА учинио кривично дело које му се ставља на терет.

Према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија претходно у кривичном поступку доносио одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за мере обезбеђења присуства окривљеног, оправдава страх да није непристрасан. Оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30; Sainte-Marie protiv Francuske, stav 32; Nortier protiv Holandije, stav 33, Драгојевић против Хрватске* (од 15.01.2015. године - Представка број 68955/11)).

Из наведеног, дакле произилази да по правилу учествовање судије у доношењу одлуке о мери обезбеђења присуства према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће, зависи од тога, да ли је приликом одлучивања о притвору или о другој мери заузео јасан став о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

Врховни касациони суд налази да сама чињеница да су судије Здравка Ђурђевић, Татјана Вуковић и Драгољуб Албијанић, били у саставу већа другостепеног суда, које је у погледу одлуке о мери безбедности преиначило првостепену пресуду којом је окривљени оглашен кривим и осуђен због кривичног дела из члана 230. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, а да су претходно учествовали у већима која су одлучивала о мерама обезбеђења присуства према окривљеном АА и то судије Здравка Ђурђевић и Драгољуб Албијанић, по два пута, а судија Татјана Вуковић, једном, у којим случајевима су жалбе на решење о тим мерама, одбијене, а у ком одлучивању се нису бавили питањем кривице окривљеног, већ постојањем разлога за изрицање односно продужење тих мера, и то посебно околностима везаним за опасност од бекства, не доводи у питање претпоставку непристрасности ових судија код мериторног одлучивања, конкретно код доношења

побијане правноснажне пресуде, због чега побијаним правноснажним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости, браниоца окривљеног АА.

Поред овога, бранилац овог окривљеног, адвокат Мирослав Бојић у захтеву наводи да су нижестепени судови приликом одлучивања о кривичној санкцији, повредили кривични закон на штету окривљеног, јер је као отежавајућа околност при одмеравању казне окривљеном, цењено користољубље које је испољио, која околност представља законско обележје кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим - из члана 230. став 1. Кривичног законика, у чијем бићу је садржана намера учиниоца да оствари одређену корист. Изнетим наводима, иако не опредељује навођењем повреде закона у смислу члана 485. став 4. ЗКП, бранилац истиче повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП.

И ове наводе браниоца окривљеног АА, адвоката Мирослава Бојића, Врховни касациони суд оцењује неоснованим.

Према одредби члана 54. став 3. Кривичног законика, околност која је обележје кривичног дела не може се узети у обзир и као отежавајућа, односно олакшавајућа околност, изузев ако прелази меру која је потребна за постојање кривичног дела или одређеног облика кривичног дела или ако постоје две или више оваквих околности, а само је једна довољна за постојање тежег, односно лакшег облика кривичног дела.

Према стању у списима окривљени АА оглашен је кривим да је предметно кривично дело, уз нарушавање принципа конкурентности у поступцима набавке, извршио са позиције директора и најодговорнијег лица у поступцима набавке НИС на више тендера и тиме, као најодговорније лице јаче повредио заштићено добро. Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд налази да приликом доношења одлуке о казни, као отежавајућа околност, није цењено користољубље као околност која представља законско обележје кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим већ у оквиру околности везаних за личност окривљеног – који према заради коју остварује, има веома добар економски положај, док је висина уговореног мита износила 2.173.319 евра и 4.511.000,00 динара од чега је окривљени примио укупно 303.000 евра, што знатно прелази меру – уобичајеног понашања учинилаца коруптивних кривичних дела и прибављене противправне имовинске користи, која је потребна за постојање објективног законског обележја кривичног дела из члана 230. став 1. Кривичног законика, које околности су од стране суда, при томе цењене и у оквиру степена повреде заштићеног добра.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио као неосноване наводе захтева браниоца окривљеног да је правноснажним пресудама на штету окривљеног повређен закон из члана 439. тачка 3) ЗКП, у вези члана 54. став 3. Кривичног законика.

Остали наводи захтева браниоца окривљеног АА, адвоката Мирослава Бојића, односе се на имовинскоправни захтев истицањем да имовинскоправни захтев у кривичном поступку није истакнут нити конкретизован и полемисањем са својством оштећеног и власничким уделима у предузећу „НИС“ АД Нови Сад.

Увидом у списе предмета утврђено је да је представник „НИС“ АД Нови Сад у току кривичног поступка истакао имовинскоправни захтев који није определио, те да је ставом петим изреке правноснажне пресуде, оштећени ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу. Ови наводи браниоца, по оцени Врховног касационог суда, представљају оспоравање чињеничног стања. Како чињенично стање у правноснажној пресуди, није предмет разматрања од стране Врховног касационог суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле, ни дозвољен разлог за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног, преко браниоца (члан 485. став 4. ЗКП), то се Врховни касациони суд у разматрање и оцену ових навода, није упуштао.

Исти бранилац у захтеву истиче и повреду права на употребу свог језика из члана 11. став 3. ЗКП, која је учињена на тај начин што током поступка исправе нису превођене на руски језик и на повреду члана 462. став 3. ЗКП, којом је прописана обавеза првостепеног суда да изведе све процесне радње и расправи сва спорна питања на која је указао другостепени суд у својој одлуци износећи сопствене ставове у погледу тога на који начин је првостепени суд требало да поступи по налозима другостепеног суда, као и сопствено виђење радњи које је предузео окривљени АА.

Изнети наводи, као и наводи којима бранилац полемиче са одлучним чињеницама и оспорава утврђено чињенично стање, изведене доказе и њихову оцену и износи сопствене закључке у погледу пропуста до којих је дошло током жалбеног поступка, по оцени Врховног касационог суда представљају повреду члана 440. ЗКП. Поред тога, овај бранилац у захтеву указује на неразумљивост изреке пресуде, што се посебно односи на наводе којима указује да противправна имовинска корист није опредељена у динарима, што представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП.

Како повреде ових одредаба не представљају законске разлоге, због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном преко браниоца због повреде закона, Врховни касациони суд се у разматрање и оцену ових навода захтева за заштиту законитости није упуштао.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Немања Васиљевић у делу захтева, истиче повреду права на одбрану из члана 68. став 1. тачка 10) ЗКП, која је по ставу одбране учињена на тај начин што окривљеном Џагдиту Сингу, супротно члану 11. ЗКП није дата могућност да током поступка користи матерњи језик – панџабски, што је у директној повезаности са правом на одбрану окривљеног АА, да расправља у контрадикторном поступку и поставља питања окривљеном Џагдиту Сингу. Међутим, Врховни касациони суд се није упуштао ни у разматрање ових навода, обзиром да повреде чланова 11. и 68. став 1. тачка 10) ЗКП не представљају разлоге због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, у смислу члана 485. став 4. ЗКП.

Указујући на повреде закона из члана 439. тачка 3) и 441. став 3. ЗКП, браниоци окривљеног ББ, адвокати Љубисав Батан Радосављевић и Милош Брковић у поднетом захтеву износе сопствене закључке да овом окривљеном правноснажном пресудом није

одузета имовинска корист прибављена извршењем кривичног дела, већ његова зарада, што такође представља повреду члана 440. ЗКП. На повреду исте одредбе указује и бранилац - адвокат Љубисав Батан Радосављевић у допуни захтева, полемисањем са изведеним доказима и њиховом оценом и изношењем сопствених закључака којима се истиче да током поступка нису изведени докази за осуђујућу пресуду, као и сопствена анализа и оцена тих доказа и сопствено виђење чињеница које из њих произилазе, супротно чињеничним утврђењима и закључцима суда. У вези са тим браниоци указују на повреду начела „in dubio pro geo“ из члана 16. став 5. ЗКП, као и на повреду члана 395. ЗКП јер су поједини доказни предлози одбране одбијени. Осталим наводима захтева и допуне захтева, браниоци интерпретирају поједине делове нижестепених пресуда и опширно коментаришу образложења тих пресуда, оспоравајући њихове разлоге, чиме указују на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Поред овога, у допуни захтева за заштиту законитости, бранилац окривљеног ББ, адвокат Љубисав Батан Радосављевић, између осталог, као разлог подношења истог наводи битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка б) ЗКП.

Како битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка б) и став 2. тачка 2) ЗКП и повреде чланова 16. став 5., 395., 440. ЗКП, сходно одредби члана 485. став 4. ЗКП, не представљају дозвољене разлоге за подношење овог ванредног правног лека окривљеном преко браниоца, то се Врховни касациони суд ни у разматрање и оцену ових навода захтева за заштиту законитости није упуштао.

У поднетим захтевима за заштиту законитости, браниоци окривљених АА и ББ, указују и на повреде права зајамчених Уставом и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, а да сходно члану 484. ЗКП нису доставили одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, која се односи на окривљене или друге учеснике у поступку, због чега се Врховни касациони суд, у разматрање и оцену тих повреда није упуштао, налазећи да у овом делу поднети захтеви бранилаца окривљених, немају прописан садржај.

Браниоци окривљеног Џагџит Синга, адвокати Сеад Спаховић и Предраг Васовић, као разлог подношења захтева за заштиту законитости, наводе одредбу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, која је општег карактера и прописује оквирно разлоге за подношење захтева за заштиту законитости. Ову одредбу браниоци конкретизују навођењем повреде чланова 455. став 1. тачка 1) и 456. став 1. ЗКП уз истицање да је погрешан закључак другостепеног суда да је жалба ових бранилаца, изјављена против првостепене пресуде, неблагоприятна, полемичући при томе са роком, од кога је по ставу другостепеног суда почео тећи рок за изјављивање жалбе, као и са законитошћу начина доставе првостепене пресуде окривљеном.

Чланом 485. став 4. ЗКП прописани су разлози због којих окривљени, односно његов бранилац, у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, може поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу. Како наведеном одредбом није прописана могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде чланова 455. став 1. тачка 1) и 456. став 1. ЗКП, то је Врховни касациони

суд захтев бранилаца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића, оценио као недозвољен.

Када је у питању захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића, Врховни касациони суд налази да из списка предмета произилази да је окривљени Џагџит Синг, пресуду Апелационог суда у Београду Кж1 669/19 од 18.05.2021. године, примио 16.08.2021. године, па је последњи дан рока од 30 дана за подношење захтева за заштиту законитости, у конкретном случају истицао протеком 15.09.2021. године.

Имајући у виду наведено, те чињеницу да је бранилац окривљеног, према пријемном печату Врховног касационог суда, захтев за заштиту законитости поднео непосредно дана 27.09.2021. године, дакле након протеча рока од 30 дана за подношење овог ванредног правног лека, прописаног чланом 485. став 4. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Џагџит Синга, адвоката Сеада Спаховића, одбацио као неблаговремен.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу I изреке пресуде, на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП, док је на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, донео одлуку као у ставу II изреке ове пресуде, а одлуку у ставу III изреке пресуде, је донео на основу члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић